

NɛɛMI

Sa ko kpĩ su Nɛɛmin tɪrerun gari bɔnu ko ita.

Gbiikaa, Yerusalemun gb̄ararun bana. Babilonin sina bokowa u Nɛɛmi gɔra u ka sɔmbu te kp̄ara. U maa ḡaa dabinu sɔnwa s̄aarun swaa sɔɔ ka maa ben tiin w̄asinaan swaa sɔɔ.

Yiruse, Esidarasi u tɔmbu Yinni Gusunɔn wooda garia, ma tɔn be kpuro ba ben toranu wa, ma ba nin suuru bikia ba ka Gusunɔ arukawani kp̄aa bɔkua.

Itase, ya sun s̄ɔmɔ ma Nɛɛmi u s̄aa kp̄aro Yudaba sɔɔ. Ye ya s̄aa ḡaa girinu win w̄āaru sɔɔ, yera u tii Gusunɔ w̄e mam mam. Wiya u ra Gusunɔ kane saa kpuro.

Tire ten kpunaa

1. Ba Yerusalemun gb̄araru bana, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Ba Yinni Gusunɔn woodaba gara ma ba ka n̄n arukawani kp̄aa bɔkua, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye Nɛɛmi u kuan sukum, wiru 11n di sere wiru 13.

Nɛɛmi u Yerusalemun labaari nua

¹ Gari yi Nɛɛmi Hakalian bii u yorua, yi wee. U nɛɛ, Aatasesin bandun w̄ɔ yenduse sɔɔ, gen suru nɔɔba nnese sɔɔra nɛ Nɛɛmi na w̄aa wuu bɔkɔ ge ba m̄ Susiɔ. ² Yera nɛn mero bisi turo wi ba m̄ Hanani u tunuma saa Yudan tem di ka tɔmbu gabu ma na bu Yuu be ba ñ yoru mwɛera ka Yerusalemun labaari bikia. ³ Ma ba man wisa ba nɛɛ, be ba ñ yoru mwɛera mi, ba w̄aa Yudaɔ ȳaa bakaru ka seku bakaru sɔɔ. Ma Yerusalemun gb̄aranu nu kurunu m̄ ma nin gamboba ba d̄ɔ mwaakira.

Nɛɛmi

u kanaru m̄ Yuuban s̄ɔ

⁴ Sanam mɛ nɛ Nɛɛmi na labaari ye nua, na sinawa ka swii. Na wã nuku sankiraru sɔɔ sɔɔ dabɪnu. Ma na nɔɔ bɔkua na Wɔrukoo kanam wɔri. Na nùn sɔɔwa na nɛɛ,
⁵ Yinni, wunɛ wi a wã wɔllɔ, a kpã. A dam kpuro mɔ. A ra wunen arukawani yibie be ba nun mɛm nɔɔwammen mi, kpa a be ba nun kɪ wɔnwɔndu kua. ⁶ A man mɛɛrima. A swaa dakio ye na nun kanamɔ nɛ wunen sɔm kowo. Sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru na nun kanamɔ bɛsɛ Isireliban sɔ, bɛsɛ wunen sɔm kowobu. Na nun kanamɔ a sun bɛsɛn durum wɔko. Geema, nɛ ka nɛn yɛnugibu sa torawa, ⁷ ye sa ñ ka wunen woodaba ka wunen gere ka wunen yiirebu mɛm nɔɔwɛ ye a Mɔwisi wunen sɔm kowo wɛ. ⁸ A yaayo ye a Mɔwisi sɔɔwa u sun sɔ. A nɛɛ, sà kun nun mɛm nɔɔwɛ, kaa sun yarinasia sa n wã bwesenu kpuron suunu sɔɔ. ⁹ Adama amɛn biru, sà n gɔru gɔsia sa wurama wunen mi, ma sa wunen woodaba mɛm nɔɔwa, kaa sun kasum da baa sà n toman na, kpa a ka sun wurama tem mɛ a gɔsa sɔɔ mi a nɛɛ, kaa n wã. ¹⁰ Yinni Gusunɔ, sa sãawa wunen tɔmbu ka maa wunen sɔm kowobu. Bɛsɛra a yakia ka wunen dam bakam. ¹¹ Yinni Gusunɔ, a suuru koowo. A nɛn kanaru nɔɔwɔ ka maa be ba nun naanɛ sãa ba kɪ bu nun bɛɛrɛ wɛ. A de nɛn sanum mu dora sina bokon mi, kpa u ka man nɔnu geu mɛɛri.

N deema saa ye sɔɔ, na sãawa sina bokon sɔm kowo wi u ra nùn tam dokeye nɔraɔ.

Aatasesi u wura

Nɛɛmi u gɔsira Yerusalemuɔ

2

¹ Ye Aatasesi u kua wɔɔ yɛndu bandu sɔɔ, wɔɔn suru gbiikoon tɔru garu, u sɔ u dimɔ, ma na tam sua na nùn wɛ. Adama saa ye sɔɔ, na nuki sankire too. Na ñ nuki sankirare nge mɛ. ² Yera sina boko u man bikia u nɛɛ,

amɔna nen wuswaa ya ka burisine mɛ. Na barɔwa? Nuku sankira nirà na mɔ mɛ.

Yera na nanda too. ³ Adama ka mɛ, na kp̄ia na nùn s̄ɔwa na nɛɛ, yinni, wunen wāaru tu daka da. Na n̄ kp̄ɛ na kun nuki sankire. Domi wuu gèn mi ba nen sikadoba sika ga kua bansu. Ma gen gbārarun gamboba ba d̄ɔ mwaakira.

⁴ Sina boko u man bikia u nɛɛ, mba na kī u man kua.

Yera na yande Wɔrukoo kana. ⁵ Ma na nùn wisa na nɛɛ, yinni, à n ka man n̄onu geu mɛera, a de n wura Yudaban temɔ wuu gèn mi ba nen sikadoba sika kpa n gu bani n seeya.

⁶ N deema sina boko ka win kurɔwa ba s̄ɔ d̄oma te. Yera u maa man bikia u nɛɛ, s̄ɔ nyewa kon ko mi. Saa yerà kon wurama.

Ma na nùn s̄ɔwa saa ye kon wurama. Ma u wura n da. ⁷ Yen biru, na nɛɛ, sina boko, na nun kanamɔ, a man tireru w̄ɛyɔ tem ȳero be ba wāa Efaratin s̄ɔ duu yeru gian s̄ɔ bu ka man deri n turi Yudaɔ. ⁸ Mɛya na maa kī a man tireru garu w̄ɛ Asafun s̄ɔ wi u s̄aa sina bokon d̄aa k̄so kpa u man d̄aa k̄ɛ n ka dii te ta wāa s̄aa yerun b̄okuɔn gamboba ko ka wuu gen gbārarun gamboba ka sere diru mi nen tii ko na n wāa.

Yera sina boko u man tire ni kpuro w̄ɛ. Domi Gusunɔ u wāa ka nɛ. ⁹ Ma u tabu sinambu ka maasɔbu ḡsa bu ka man ȳsiri. Yera na seewa na da na tem ȳero be deema be ba wāa s̄ɔ duu yeru gia mi. Ma na bu sina bokon tire ni w̄ɛ. ¹⁰ Sanam mɛ Sambala wi u s̄aa Horoni ka win s̄om kowo Tobiya wi u s̄aa Amɔni ba nua ma na wee n ka Isireliba gea kua, yera ben nuki sankira too.

Nɛɛmi u mɛerimɔ

mi gbārara sankira

¹¹ Sanam mɛ nɛ Nɛɛmi na tunuma Yerusalemɔ, na sinawa gina s̄ɔ ita. ¹² Na n̄ goo s̄ɔwa ye Gusunɔ nen

Yinni u man sɔ̄wa n ko Yerusalemun sɔ̄. Yen biru, na seewa wɔ̄kuru ka tɔ̄mbu gabu. Na ñ yaa saberu garu sue ma n kun mɔ̄ keteku ge na sɔ̄ni. ¹³ Wɔ̄ku suunu sɔ̄, na yara saa kɔ̄nnɔ̄ ge ga wɔ̄a wɔ̄wa gian di na da bwiaɔ̄ ye ba mɔ̄ Yaa gɔ̄ba ka maa sere kɔ̄nnɔ̄wɔ̄ mi ba ra kubanu yari. Ma na Yerusalemun gbɔ̄ra te mɛera mɛera, na wa ta kurunu mɔ̄. Ma ten gamboba ba dɔ̄o mwaakira. ¹⁴ Ma na da kɔ̄nnɔ̄ ge ga wɔ̄a bwia ye ba gban bɔ̄kuɔ̄ ka sere sina bokon bwiaɔ̄. Adama ayeru garu sari mi nen keteku ga koo ka sara. ¹⁵ Ma na kpa ka Sedoronin wɔ̄wa gia na ka gbɔ̄ra te mɛeri mɛerimɔ̄ sere na ka tunuma kɔ̄nnɔ̄ ge ga wɔ̄a wɔ̄wa giaɔ̄ mìn di na raa ka yara.

¹⁶ Saa ye sɔ̄, wuun siri kowobu ba ñ yɛ̄ mi na da ka ye na mɔ̄. Domi na ñ Yuu goo gɔ̄anu sɔ̄wa baa ka yɔ̄ku kowobu ka wuun bukurobu ka sere tem men kparobu. ¹⁷ Adama ye na wurama na bu sɔ̄wa na nɛɛ, bɛen tii i wa nge mɛ Yerusalemu ya sɔ̄a. Wee ya bansu kua. Ma yen gbɔ̄rarun gamboba ba dɔ̄o mwaakira. Yen sɔ̄, su yen gbɔ̄ra te seeya kpa sa kun maa wɔ̄a sekuru sɔ̄.

¹⁸ Ma na bu sɔ̄wa nge mɛ Gusunɔ̄ nen Yinni u man kɔ̄su ka ye sina boko Aatasɛsi u man kua. Yera be kpuro ba yande nɔ̄giri sua ba nɛɛ, su se su gbɔ̄ra te bani.

Ma ba dam kɛ̄ena ka gari yi. ¹⁹ Adama Sambala wi u sɔ̄a Horoni ka win sɔ̄m kowo Tobiya wi u sɔ̄a Amɔ̄ni ka Gesɛmu wi u sɔ̄a Daarubu ba yen labaari nua. Yera ba sun yaakoru torua. Ma ba sun bikia ka gendu mba sa mɔ̄ mi. Sa kasuwa su sina boko seesi?

²⁰ Ma na bu wisa na nɛɛ, Yinni wi u wɔ̄a wɔ̄llɔ̄ wiya u koo sun nasara wɛ̄. Bɛsɛ win sɔ̄m kowobu sa ko sewa su wuu ge bani. Adama bɛɛ, i ñ baa mɔ̄ ge sɔ̄, i ñ maa gɔ̄anu mɔ̄ i gere mi. I ñ ko mam bweseru garu deri tɛn sɔ̄ ba koo bɛɛ yaaya.

Yuuba ba Yerusalemun

gbāraru bana seewa

3

¹ Yera yāku kowo tɔnwero Eliasibu u seewa ka yāku kowo be ba tie, ba kɔnnɔ ge ba mɔ Yāanun gani seeya. Ma ba yi sārasia ba yi nɛnɛm ka yāku yāki. Yen biruwa ba yen gamboba doke. Saa min di, ba maa gbāraru sɔnwa Mɛan kɔsu yerun di sere n ka girari kɔsu yee te ba mɔ Hananɛliɔ. Ma ba maa ten tii sārasia. ² Yera Yerikogibu ka Sakuri Imirin bii ba sɔmburu kua Eliasibun bɔkuɔ. ³ Senaagibu ba bu somi ba ka kɔnnɔ ge ba mɔ Swɛɛ bana. Ba gen kadiriba kua ka gen kɔkɔrɔba. Ma ba ye kpuro doke gambo ye sɔɔ. ⁴ Ben bɔkuɔ Mɛrɛmɔtu, Urin bii, Hakɔtun debubu, u maa somi sɔmbu te sɔɔ. Ben bɔkuɔ maa Mɛsulamu, Berekian bii, Mɛsesabelin debubu u maa somi sɔmbu te sɔɔ. Ben bɔkuɔ, Sadɔku, Baanan bii u maa somi sɔmbu te sɔɔ. ⁵ Ben bɔkuɔ, Tekoagibu ba maa na bu ka somi sɔmbu te sɔɔ. Adama ben wirugiba yina bu sɔmbu ten kparobu wiru kpīiya.

⁶ Yoyada Paseakin bii ka Mɛsulamu Besodian bii ba kɔnnɔ ge ba mɔ Yesana sɔnwa ba bana. Ba gen kadiriba kua ka gen kɔkɔrɔba ka sere maa gen sɛretii. ⁷ Be ba maa sɔmburu kua ben bɔkuɔ be wee, Mɛlatia Gabaonigii ka Yadoni Mɛronɔtugii ka Gabaonigibu ka Misipagibu. Beya ba bana n ka girari tem yɛron dirɔ wi Babilonin sina boko u yi mi. ⁸ Ben bɔkuɔ be ba maa somi wee, Usieli, Harayan bii wi u sāa wuran sɔm kowobun turo ka Hanania wi u sāa turare kowobun turo. Ba ben sɔmburu kua ba ka da sere mi Yerusalemun gbāraru ta yasum sosi. ⁹ Ben bɔkuɔ Refaya, Hurin bii wi u sāa Yerusalemun bee tian kparo u maa somi sɔmbu te sɔɔ. ¹⁰ Benin bɔkuɔ maa, Yedaya, Harumafun bii u gbāraru sɔnwa u bana te ta wāa win yenun dee deeru. Yen biru Hatusi, Hasanian bii u bana u swɛɛsi. ¹¹ Maakiya, Harimun bii ka Hasubu, Pasati

Mɔabun bii ba maa gb̄ara ten gam sɔnwa ka k̄ɔsu yee te ba m̀ P̄ɛn d̄ɔ s̄ru yeru. ¹² Benin b̄kuɔ Salumu, Halosesin bii wi u Yerusalemun wɔɔ beri tia kpare u maa somi ka win bii wɔndiaba. ¹³ Hanuni ka Sanɔagibu ba kɔnnɔ ge ga w̄a wɔwa gia sɔnwa ba gu bana ba gen kadiriba ka gen k̄kɔrɔba ka gen s̄retii doke. Mi ba bana mi, n kuawa gɔm soonu nɔrɔbu (1.000) ba ka girari kɔnnɔ g̀n min di ba ra kubanu yari. ¹⁴ Maakiya Rekabun bii wi u s̄a B̄ti Hakeremun beran tem ȳro u kɔnnɔ g̀n min di ba ra kubanu yari sɔnwa. Ma u gen kadiriba kua u doke ka gen k̄kɔrɔba ka sere maa gen s̄retii.

¹⁵ Saluni, Kolohose Hoseen bii, Misipan tem ȳro u kɔnnɔ g̀n mi gia bwia w̄a sɔnwa u gen kadiriba kua ka gen k̄kɔrɔba ka gen s̄retii. Yen biru u Siloen yerun gana bana u ka na sere sina bokon saadīn ganan b̄kuɔ ka yɔtia ye ba kua ba ra ka de sina boko Dafidin wuu gia. ¹⁶ Win b̄kuɔ Nεemi Asibukun bii, wi u B̄ti Surin bee tia kpare u gb̄araru sɔnwa u ka da sere Dafidi ka wigibun siku yerɔ ka mi ba bwii gba ka sere mi tabu durɔbun dira w̄a. ¹⁷ Win b̄kuɔ Lefiban bweseru ta maa bana saa min di. Wi u s̄a ben wirugii wiya Rehumu, Banin bii. Yen biru Hasabia wi u s̄a Keilan bee tian kparo u maa sɔnwa ye ya w̄a win bera gia. ¹⁸ Ben b̄kuɔ win mero bisibu ba maa sua min di. Wi u bu kpare wiya Bafai, Henadadin bii. Wiya u maa Keilan bera ye ya tie kpare. ¹⁹ Ben b̄kuɔ Esee, Yosuen bii, Misipan sunɔ u maa sua min di u ka da sere mi ba ra tabu ȳnu bere gb̄ararun goo ḡmkirɔ. ²⁰ Win b̄kuɔ Baruku, Sabain bii u maa sua min di u bana saa goo ḡmkii ten min di n ka girari ȳku kowo t̄nwerɔ Eliasibun dii kɔnnɔwɔ. U s̄mbu te kua ka k̄ru. ²¹ Saa min di, M̄rem̄tu, Urin bii, Hak̄tun debubuwa u maa bana saa Eliasibun dirun kɔnnɔn di sere ka dii ten bera giɔ.

²² Win b̄kuɔ ȳku kowo be ba w̄a Yerusalemun baru

kpaanɔ ba maa begia bana. ²³ Ben bɔkuɔ Benyameɛ ka Hasubu ba maa sɔnwa ba bana ben dian dee deeru. Ma Asaria Maaseyan bii, Ananian debubu u maa bana win dirun bɔkuɔ. ²⁴ Ben bɔkuɔ Binui, Henadadin bii u maa bana saa Asarian dirun di sere ka gb̄ara ten goo gɔmkirɔ. ²⁵ Pala, Usain biiwa u maa sɔnwa goo gɔmkii ten dee deerun di n ka da wuu kɔsobun dirɔ te ta sina kpaaru mɛera pirisɔm dirun bɔkuɔ. Min diya Pedaya, Pareɔsin bii u maa sɔnwa. ²⁶ Netini be ba w̄a gungunɔ ba maa sɔnwa ba bana ba ka da kɔnnɔwɔ ge ga w̄a nim gia s̄ɔ yari yeru gia wuu kɔsobun dirun dee deeru. ²⁷ Ben bɔkuɔ Tekoagibu ba maa sɔnwa ba bana wuu kɔsobun dii bakarun dee deerun di n ka da gana ye ya w̄a gungurɔ.

²⁸ Kɔnnɔ gɛn min di dumi ra ka du, ȳaku kowo ben baawurewa u mi sɔnwa u bana win dirun dee deeru. ²⁹ Ben bɔkuɔ Sadɔku, Imɛrin bii u sɔnwa u bana win dirun dee deeru. Ma Semaya, Sekanian bii wi u s̄a kɔnnɔ ge ga w̄a s̄ɔ yari yeru gian kɔso u maa sɔnwa u bana. ³⁰ Win bɔkuɔ Hanania, Selemian bii ka Hanuni, Salafun bii nɔɔba tiase be, ba maa seewa ba gb̄ara ten gam sɔnwa. Ma Mɛsulamu, Berekian bii u maa sɔnwa win dirun dee deeru. ³¹ Win bɔkuɔ Maakiya wuran sɔm kowobun turo u maa sɔnwa u ka da Netiniba ka tenkuban yɛnusɔ Mifukadin kɔnnɔn dee deeru sere ka dii tɛera ye ya w̄a gb̄ararun goo gɔmkirɔ. ³² Wurand sɔm kowo be, ka tenku be, ba maa sɔnwa dii tɛera yen min di sere n ka da kɔnnɔwɔ ge ba m̄ɔ Ȳāanu.

Yibereba

ba k̄i bu sɔmbu te ȳɔrasia

³³ Sanam mɛ Sambala ka wigibu ba nua ma bɛse Yuuba sa gb̄ara te banimɔ, yera ba m̄ɔru seewa ka dam. ³⁴ Ma ba sun yaakoru m̄ɔ Samarin tabu kowobun wuswaɔ ba m̄ɔ, mba Yuu wɔnwɔndo beni ba m̄ɔ. Sa ko bu deriwa bu ben

sɔmbu te ko? Sa ko bu deriwa bu Gusunɔ ben Yinni yākuru kua? Sa ko wura bu sɔmbu te wiru go? Sa ko wurawa bu maa ban si seeya sìn kpenu dɔɔ mwaakira kpuro mi?

³⁵ Tobiya wi u sãa Amɔni u wãa win bɔkuɔ. Ma u nɛɛ, bana yeren bwesera ba m̀ mɛ. Gana ye demaku g̀a n yɔɔwa ya koo wɔruma mi?

³⁶ Yera nɛ Nɛɛmi na nɔɔguru sua na nɛɛ, Gusunɔ besen Yinni, a swaa dakio a nɔ nge mɛ besen yiberɛba ba sun yaakoru m̀. A de ben yaako ten are yi wɔri ben wiru wɔllɔ. A de bu ben yānu gura bu bu yoru mwɛeri bu ka da tem tukumɔ. ³⁷ A ku bu ben durum wɔka, domi ba sun wɔnwa gb̃ara te sa banimɔn s̃.

³⁸ Nge meya sa ka gb̃ara te kpuro bana sere ten gunum bɔnun saka. Be ba sɔmbu te kua, ba tu kuawa ka nuku tia.

4

¹ Sanam mɛ Sambala ka Tobiya ka Daarububa ka Amɔniba ka Asidɔdugibu ba nua ma Yerusalemun gb̃ara ten sɔmbura s̃imɔ, ba maa ten kuu dabinu kɔrumɔ, yera ba mɔru besira too. ² Ma ba nɔɔ tia kua bu ka Yerusalemu wɔri kpa bu yen tɔmbu burisina. ³ Yera sa Gusunɔ besen Yinni kana ma sa gb̃ara te k̃su s̃ɔ s̃ɔ ka w̃kuru. Sa yiberɛ be mara. ⁴ Adama Yudaba ba gerumɔ ba m̀, gb̃ara ten wɔrumaan tem kusanu nu kp̃a sere besen sɔm kowoba wasira ka nin gurabu. Sa ñ kp̃ɛ su tu bani.

⁵ Ma besen yiberɛba ba tamaa sa ñ ben baaru nɔɔmɔwa, sa ñ maa bu wasi sere dɔma te ba koo sun wɔri bu go kpa bu besen sɔmbu te ỹrasia.

Nɛɛmi u tɔn be ba sɔmburu m̀

tabu yānu w̃

⁶ Yuu be ba wãa besen yiberɛban suunu s̃ɔ ba na ba sun s̃ɔwa nɔn dabinu kari ye ya wee saa yiberɛ ben min di ka

sere m̀n di ba koo sun w̃rima. ⁷Yen s̃na na t̃mbu tabu ỹnu w̃ ben baawure ka win takobi ka win yaasa ka win t̃ndu. Ma na bu yi yi bwese kera ka bwese kera gb̃rarun birũ mi ba ñ gina banɛ. ⁸Ma na seewa na bukurobu ka siri kowobu ka t̃n be ba tie s̃ɔwa na nɛɛ, i ku ben b̃rum ko. I yaayo ma Yinni Gusuñ u kp̃ã. Wiya ba koo nasia. I tabu koowo b̃ɛn m̃ero bisibun s̃ɔ ka b̃ɛn bibun s̃ɔ ka b̃ɛn kur̃ɔbun s̃ɔ ka sere b̃ɛn ỹnusun s̃ɔ.

⁹Yen biru, b̃ɛsɛn yibereba ba nua ma ba sun s̃ɔwa ye ba m̀ kpuro. Gusuñ u maa ben himbaba kam koosia. Ma baawure u wura mi u raa s̃mburu m̀. ¹⁰Saa d̃ma ten di, ñɛn s̃m kowobun sukum mu ra n s̃mburu m̀wa kpa be ba tie ba n yaasi ka t̃ɛnu ka t̃nnu b̃eki kpa ba n yabe tarakpenu doke. Kpa b̃ɛsɛn wirugibu ba n sun dam k̃ɛm̃. ¹¹Be ba maa gb̃ra te banim̃ ka be ba kp̃enu guram̃, ba ra n ñm teũ tabu ỹnu ñeniwa kpa ba n ka teu s̃mburu m̀. ¹²Ben baawure u ra n win takobi s̃rusiewa p̃raɔ. Wi u ra k̃ba so, wiya u ra n man sw̃i. ¹³Ma na bukurobu ka siri kowobu ka sere t̃n be ba tie mi s̃ɔwa na nɛɛ, b̃ɛsɛn s̃mbu te, ta kp̃ã. Wee sa yarine baama kpuro. Goo kun ka goo turuku gb̃ra ten s̃mburu s̃ɔ. ¹⁴Yen s̃ɔ, ñ n k̃ban sw̃i nua, i m̃ɛnna ñɛn mi bera gee i yen sw̃i yi nua. Gusuñ b̃ɛsɛn Yinni u koo sun sanna.

¹⁵Nge meya sa ka s̃mbu te m̀. B̃ɛsɛn sukum mu yaasi ñeni saa bururun di sere ka w̃kuro. ¹⁶Na maa wure na bu s̃ɔwa na nɛɛ, baawure u kp̃uñ Yerusalemun nukuro ka win s̃m kowobu kpa su d̃m se w̃kuru sa n yibereba mara. Kpa su s̃mburu ko s̃ɔ s̃ɔ. ¹⁷Ma nɛ Nɛɛmi ka ñɛn m̃ero bisibu ka ñɛn s̃m kowobu ka ñɛn k̃sobu be ba man sw̃i, b̃ɛsɛn kpuro sa ñ b̃ɛsɛn ỹnu potira. Ma baawure u win tabu ỹnu ka win nim ñeni.

Nɛɛmi u taki kpeesia

5

¹ Sõõ teeru, Yuuban tɔn durɔbu ka ben tɔn kurɔbu ba ka begibu gabu mɔru mɔ. ² Gaba gerumɔ ba mɔ, bese ka besen bibu, sa dabi. Yen sõ, sa alikaman bukata mɔ ye sa ko di sa n ka wãa. ³ Gaba maa gerumɔ ba mɔ, sa besen gbea ka besen resem gbaanu ka mam besen dia tɔruba yiimɔ su ka alikama wa gɔɔrun saa. ⁴ Gaba maa gerumɔ ba mɔ sa gobi bɔkurawa besen gbean dɔanu sɔɔ su ka wa su Babilonin sina bokon wɔɔ gobi kɔsia. ⁵ Adama bese kpuro sa sãawa bwese teeru. Besen bibu ka ben bibu tia yera. Adama ba sun tilasi mɔ su ka besen bibu yoru kpɛɛ. Besen bii wɔndia dabiru ta mam wãa yoo te sɔɔ kɔ. Sa ñ maa kpɛ su gãanu ko domi wee ba besen gbea ka besen resem gbaanu tɔruba mwa.

⁶ Sanam me na ye kpuro nua, ka tɔn ben weewee ni ba mɔ, yera mɔru man mwa gem gem. ⁷ Ma na gɔru doke n bukuro be, ka siri kowo be gerusi. Ma na be kpuro sokusia ba menna. Na bu bikia na nɛɛ, amɔna i ka been mero bisibu gãanu bɔkura mɔ i nim dokemɔ. ⁸ Ma na bu sɔɔwa na nɛɛ, sa been mero bisi be ba tii tɔn tukobu dɔre yakia ka dam me sa mɔ. Yera been tii i maa bu dɔramɔ been tii tiine sɔɔ?

Ma ba mari ba ñ maa gãanu wisa. ⁹ Na maa wure na nɛɛ, ye i mɔ mi, ya ñ wã. Ya weene i n Gusunɔ nasie, kpa bwese tukunu nu ku sun wɔmɛ. ¹⁰ Nen tii ka nen tundo bisibu ka nen sɔm kowobu sa tɔn be gobi ka alikama bɔkura. Adama su bu ye kpuro deria. ¹¹ Ñ n men na, i doo saa gisɔn di i ben gbea ka ben resem gbaanu ka ben dia ye i tɔruba mwa wesia. Kpa i maa are yin tii bu wesia yi i bu mwaari gobi yi i bu bɔkura sɔɔ ka alikama sɔɔ ka tam sɔɔ ka sere maa gum sɔɔ.

¹² Ma ba man wisa ba nɛɛ, sa ko ye wesia. Sa ñ maa bu gãanu mwaarimɔ. Sa ko kowa nge me a gerua.

N deema na yāku kowobu sokusia. Ben wuswaaɔra ba nɔɔ mwɛɛ ni kua ka bōri. ¹³ Yen biru na nen yaberu nɛnua na kpara ma na nɛɛ, wi u kun win nɔɔ mwɛɛru yibie, Gusunɔ u yēro kparo nge mɛsum kpa u yēro yara win yenun di. U de yēron dukia yu doona kpa u yōra nɔm dira.

Ma be kpuro ba wura ba nɛɛ, ami, n yēro koowo mɛsum.

Ma be kpuro ba Yinni Gusunɔ siara. Yen biru ba ben nɔɔ mwɛɛ ni yibia.

¹⁴ Saa sina boko Aatasesin bandun wōɔ yendun diya u man kua Yudaban kparo sere n ka girari win bandun wōɔ tɛna ka yiru. N kuawa mi wōɔ wōkura yiru. Saa ye kpuro sɔɔ, nɛ ka nen mero bisibu sa n̄ tem yērorun gāanu mwaare. ¹⁵ Adama n sere tunuma mi, kparo be ba raa wāa mi, ba ra tōmbu wōɔ gobi burewa n kpā kpa bu bu dīanu mwaari ka tam ka sere maa sii geesun gobi weeru. Yen biru, ben sɔm kowobu ba ra n tōmbu dam dāremɔwa. Adama nɛ, na n̄ kue mɛ, yèn s̄ na Gusunɔ nasie. ¹⁶ Bɛsɛn tiiwa sa sɔmburu kua sa ka gbāra te sɔnwa. Sa n̄ maa gberu garu dwa bɛsɛn tiin s̄. Nɛn sɔm kowobu kpurowa ba ka man sɔmbu te kua. ¹⁷ Ka mɛ, Yuuba ka ben wirugibu be ba ra di nen yenuɔ, ba s̄awa wunaa weeru ka wōkuru ka sere maa sɔɔ be sa ra wa tem tukum di. ¹⁸ Tōɔ baatere naa na ra de bu go ka yāanu nōɔba tia ni nu gea s̄a ka sere maa gue. Yen biru s̄ɔ wōkuru ka s̄ɔ wōkura, ba ra ka man tam naawɛ. Ka mɛ, ye kpuro sɔɔ, na n̄ tōmbu tem yērorun gāanu bikiare. Domi ben ye ba m̄ ya kpā kɔ.

¹⁹ Yinni Gusunɔ, a man yaayo ye na tɔn be kuan s̄, kpa a ka man nɔnu geu mɛɛri.

Yibereba ba maa kpam seewa

6

¹ Sambala ka Tobiya ka Gesemu wi u sãa Daarubu ka sere besen yiberɛ be ba tie ba nua ma sa gbãra te kpuro sɔnwa, ten gambobara ba tie. ² Yera Sambala ka Gesemu ba man gɔria ba nɛɛ, n na su wesianɔ ko Kefirimuɔ Onɔɔn wɔwaaɔ. N deema kɔsa tɔn be, ba bwisika bu man kua. ³ Yera na maa bu gɔria na nɛɛ, na sɔmburu mɔ ta kpã, na ñ kpɛ n tu deri n na. Domi nà n tu deri ta koo yɔra.

⁴ Yera ba man gɔria mesum sere nɔn nɛɛ. Adama gari tee yiya na ra bu wisi. ⁵ Yera Sambala u maa man win sɔm kowo gɔria nɔn nɔɔbuse. Sɔm kowo wi, u tireru neni te ba ñ wukiri. ⁶ Wee ye ya yorua tire te sɔɔ. Ta nɛɛ, Gesemu u nɛɛ, labaari gaa ya nɔɔramɔ bwesenu sɔɔ. Yera wunɛ ka wunɛgibu i be sɔɔru kpa i ka tii yina. Yen sɔna a gbãra te seeyamɔ. Wunen tii a kã a be ko ben sina boko. ⁷ A mam be Gusunɔn sɔmɔbu gɔsa be ba koo kpara Yerusalemuɔ ma a kua Yudaban sina boko. Tɛ, a n yɛ ma n ñ tɛɛmɔ sina boko u ka labaari ye nɔ. Yen sɔ, a na su wesiana sannu. ⁸ Ma na Sambala wisa na nɛɛ, weesa a mɔ. Wuna a wunen gari sekumɔ. ⁹ Besen yiberɛ be, ba kookari kua bu ka sun nandasia. Ba tamaa sa ko mwia kpanawa su sɔmbu te deri.

Tɛ, Yinni Gusunɔ a man dam kɛɛyɔ sɔmbu te sɔɔ.

¹⁰ Yen biru, na wura na Semaya Delayan bii Mɛhetabelin debubu deema. N deema u raa tii kenusi ma u nɛɛ, su da sannu Yinni Gusunɔn sãa yerɔ sere sɔwɔ su kuke. Kpa su tii gamboba kenusi. Domi yiberɛ be, ba wee bu nɛ, Nɛɛmi go wɔkuru. ¹¹ Ma na nùn wisa na nɛɛ, tɔnu wi sãa nge nɛ u koo maa duka su yiberɛban wuswaaɔ? Nge wara u koo du Yinni Gusunɔn sãa yerɔ u yari wasiru. Na ñ duɔ mi.

¹² Domi na tuba ma n ñ Gusunɔ u nùn gɔrima. Adama u win gari geruawa yèn sɔ Sambala ka Tobiya ba nùn gobi kɔsia u ka ye ko. ¹³ Tɔn be, ba tamaa ù n kua mɛ, kon

berum ko kpa n win gere swīi n wəri durum sɔɔ, kpa bu nen yīsiru sanku n beere bia.

¹⁴ Yinni Gusunɔ, a de a n yaaye ye Tobiya ka Sambala ka Gusunɔn sɔmɔ Nɔadia tɔn kurɔ wi, ba kua ka sere Gusunɔn sɔmɔ be ba tie ba kasu bu man berum tia.

¹⁵ Sa gbāra ten bana kpawa suru wi ba m̀ Elulun s̄ɔ yenda nɔɔbuse sɔɔ. Sa sɔmbu te kuawa s̄ɔ weeraakuru ka yiru. ¹⁶ Sanam mɛ besen yibereba ka bwese ni nu ka sun sikerene ba nua sa gbāra te seeya, yera ba berum soora. Ma sekura bu mwa. Saa ye sɔra ba tuba ma Yinni Gusunɔwa u dera sɔmbu te, ta koor.

¹⁷ Sanam mɛ sa bana ye m̀, Yudan wirugibu gabu ka Tobiya ba ra n tirenu kuanammewa kiri kiri. ¹⁸ Domi Yuu dabira ta nɔɔ tia kua ka wi, ka b̄ri yèn s̄ u Yuu wi ba m̀ Sekania, Aran biin bii wɔndia sue kurɔ. Mɛya maa Tobiyan bii Yokanani u Yuu wi ba m̀ Berekia, Mɛsulamun biin bii wɔndia sue kurɔ. ¹⁹ Ba ra n mam wi, Tobiyan gea gerumɔwa nen wuswaɔ kpa bu da bu ǹn nen gari swaa gurea. Tobiya wi, u ra n man tirenu kuammewa u ka man nandasia.

Nge mɛ ba koo ka Yerusalemu k̄su

7

¹ Sanam mɛ sa gbāra te bana sa kpa sa ten gamboba doke, yera sa be ba ra kɔnnɔsu k̄su doke ben sɔma sɔɔ ka sere maa wom kowobu ka Lefi be ba tie. ² Ma na nen mɔɔ Hanani wooda w̄ u Yerusalemu kpara, wi ka Hanania, wi u s̄a Yerusalemun gbāra k̄sobun wirugii. Durɔ wi, u tɔn be ba tie kere. Domi u s̄a naanegii ma u Gusunɔ nasie. ³ Na bu s̄ɔwa na nɛɛ, ba n̄ Yerusalemun kɔnnɔsu keniamɔ ma n kun m̄ s̄ɔ u yara. Yoka ba koo su kenewa kɔnnɔ k̄sobu bu sere doona. Yen biru, ba koo Yerusalemugibu bikia bu wuu k̄su, ben baawure u n ȳ win dii kɔnnɔw.

Yuu be ba wura ben temo

⁴ Baa me Yerusalemu ya kpã, ya maa yasu, yen tumbu ba ñ dabi, ba ñ maa dia banε. ⁵ Yera Yinni Gusunɔ u doke nen gɔruɔ n bukurobu menna ka siri kowobu ka wuun tumbu n ka bu gari gari. Ma na tireru garu wa tɛ sɔɔ ba tambun yĩsa yorua nge me ben baawuren bweserun t̄ka sãa. Bera be ba gbia ba wurama Babilonin di. Ye na wa ba yorua wee.

⁶ Tɔn be Babilonin sina boko Nebukanεsaa u yoru mwεera u ka da win mi, ben dabiru ta wurama Yerusalemuɔ Yudan temo. Ma ben baawure u da win wuuɔ. ⁷ Wee be ba tɔn be kparama. Bera Sorobabeli ka Yosue ka Nεemi ka Asaria ka Ramia ka Nakamani ka Maadose ka Bilisani ka Misipaa ka Bigifai ka Nehumu ka Baana. Tɔn ben geeru ka ben bwese kerin yĩsa wee.

⁸ Pareɔsin bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu nɔrɔbun suba yiru ka wunɔbu ka wata ka wɔkura yiru (2.172).

⁹ Sefatian bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu gooba wunɔbu ka wata ka wɔkura yiru (372).

¹⁰ Aran bweseru sɔɔ ba sãawa tumbu nata ka weeraakuru ka yiru (652).

¹¹ Pakati Mɔabun bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu nɔrɔbun suba yiru ka nene ka wɔkura nɔɔbu ka ita (2.818). Ba sãawa Yosue ka Yoabun sikadominu.

¹² Elamun bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu nɔrɔbu ka goobu ka weeraakuru ka nne (1.254).

¹³ Satun bweseru sɔɔ ba sãawa tumbu nene ka weeru ka nɔɔbu (845).

¹⁴ Sakain bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu nata ka wunɔbu ka wata (760).

¹⁵ Binuin bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu nata ka weeru ka nɔɔba ita (648).

¹⁶ Bebain bweseru sɔɔ, ba sãawa tumbu nata ka yenda nɔɔbu ka ita (628).

¹⁷ Asigadin bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nɔrɔbun suba yiru ka gooba wunɔbu ka yenda yiru (2.322).

¹⁸ Adonikamun bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nata ka wata ka nɔɔba yiru (667).

¹⁹ Bigifain bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nɔrɔbun suba yiru ka wata ka nɔɔba yiru (2.067).

²⁰ Adinin bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nata ka weeraakuru ka nɔɔbu (655).

²¹ Ateɛn bweseru sɔɔ, be ba sãa Esekiasin yenugibu ba sãawa tɔmbu wunɔbu yiru sari.

²² Hasumun bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu gooba wunɔbu ka yenda nɔɔbu ka ita (328).

²³ Besain bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu gooba wunɔbu ka yenda nne (324).

²⁴ Harifun bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu wunɔbu ka wɔkura yiru (112).

²⁵ Gabaonigibu ba sãawa tɔmbu wene ka wɔkura nɔɔbu (95).

²⁶ Betelehemugibu ka Netofagibu ba sãawa tɔmbu wunaa wene ka nɔɔba ita (188).

²⁷ Anatɔtugibu ba sãawa tɔmbu wunaa teeru ka nɔɔba ita (128).

²⁸ Beti Asimafetigibu ba sãawa tɔmbu weeru ka yiru (42).

²⁹ Kiriati Yarimu ka Kefiragibu ka Beerɔtugibu ba sãawa tɔmbu nata ka wunaa weeru ka ita (743).

³⁰ Ramagibu ka Gebagibu ba sãa tɔmbu nata ka yenda tia (621).

³¹ Mikimasigibu ba sãawa tɔmbu wunaa teeru ka yiru (122).

³² Beteligibu ka Ayigibu ba kua tɔmbu wunaa teeru ka ita (123).

³³ Nebo yeɔnɔgibu ba sãawa tɔmbu weeraakuru ka yiru (52).

³⁴ Elamu wiɔnɔn yenugibu ba s̄awa t̄ambu n̄rɔbu ka goobu ka weeraakuru ka nne (1.254).

³⁵ Harimun yenugibu ba s̄awa t̄ambu gooba wunɔbu ka yendu (320).

³⁶ Yerikogibu ba s̄awa t̄ambu gooba wunɔbu ka weeru ka n̄ɔbu (345).

³⁷ Lodugibu ka Hadidigibu ka Onɔɔgibu ba s̄awa t̄ambu nata ka wunaa teeru ka tia (721).

³⁸ Senaagibu ba s̄awa t̄ambu n̄rɔbun suba ita ka nene ka wunaa teeru ka w̄kuru (3.930).

³⁹ Wee t̄ɔn be ba w̄a ȳku kowobun bweseru s̄ɔ. Yosuen bweseru s̄ɔ, Yedayan yenugibu ba s̄awa nene ka wunaa wata ka w̄kura ita (973)

⁴⁰ Imerin yenugibu ba s̄awa t̄ambu n̄rɔbu ka weeraakuru ka yiru (1.052).

⁴¹ Pasurin yenugibu ba s̄awa t̄ambu n̄rɔbu ka goobu ka weeru ka n̄ɔba yiru (1.247).

⁴² Harimun yenugibu ba s̄awa t̄ambu n̄rɔbu ka w̄kura n̄ɔbu ka yiru (1.017).

⁴³ Lefiban wuuru s̄ɔ, be ba s̄a Yosue ka Kadimielin bweseru, Hodifan sikadominu, ba s̄awa t̄ambu wata ka w̄kura nne (74).

⁴⁴ Asafun yenugii be ba ra womu ko s̄a yerɔ, ba s̄awa t̄ambu wunaa weeru ka n̄ɔba ita (148).

⁴⁵ Be ba s̄a gb̄ararun k̄ɔnnɔ k̄sɔbu ba ka s̄a Salumun yenugibu ka Ateeba ka Talumɔba ka Akububa ka Hatitaba ka sere Sobaiba ba s̄awa t̄ambu wunaa weeru yiru sari (138).

⁴⁶ Netiniban bweseru s̄ɔ, be ba ra s̄a yerun s̄ɔmburu ko ben sikadobara Siha ka Hasufa ka Tabaɔtu ⁴⁷ ka Ker̄si ka Sia ka Padoni ⁴⁸ ka Lebana ka Hagaba ka Salumai ⁴⁹ ka Hananu ka Gideli ka Gasaari ⁵⁰ ka Reaya ka Resini ka Nekoda ⁵¹ ka Gasamu ka Usa ka Paseaki ⁵² ka Besai ka Mehunimu ka Nefisimu ⁵³ ka Bakibuki ka Hakufa ka

Haahuru ⁵⁴ ka Basiliti ka Mɛhida ka Haasa ⁵⁵ ka Baakɔsi ka Sisera ka Tamaki ⁵⁶ ka Nɛtisa ka Hatifa.

⁵⁷ Be ba s̄a Salomɔɔn sɔm kowobun bibun sikadoba, bera Sotai ka Soferɛti ka Perida ⁵⁸ ka Yaala ka Daakoni ka Gidɛli ⁵⁹ ka Sefatia ka Hatili ka Pokerɛti Hasebaimu ka Amɔɔ.

⁶⁰ Nɛtini be, ka Salomɔɔn sɔm kowobun bii be, be kpuro ba kuawa mi tɔmbu gooba wunɔbu ka wɛnɛ ka wɔkura yiru (392).

⁶¹ Be ba yoru wɔma saa Tɛli Mɛlakin di ka Tɛli Hasaan di ka Kerubu Adonin di ka Imɛrin di ba n̄ kp̄ia ba ben tondon yɛnu gie, ba n̄ maa kp̄ia ba ben bweserun tɔka wunanɛ bu ka s̄ɔsi ma ben tii ba s̄awa Isireliba. ⁶² Ben wirugiba Delaya ka Tobiya ka Nɛkoda. Be kpuro ba s̄awa tɔmbu nata ka weeru ka yiru (642).

⁶³ Ȳaku kowobu s̄ɔɔ, gaba maa w̄a be ba n̄ kp̄ia ba ben bweserun tɔka wunanɛ. Bera Hobayan bibun bweseru ka Hakɔtugiru ka Baasilaigiru. Ba bwese te soka Baasilai yɛn s̄ɔ ben sikado u Baasilai Galadigiin bii wɔndia sua kurɔ.

⁶⁴ Bera ba ben bweserun tɔka kasu ba bia. Ma ba bu yara ȳaku sɔmburun di. ⁶⁵ Ma tem mɛn kparo u bu s̄ɔwa u nɛɛ, ma n̄ kun mɔ ȳaku kowo goo u kp̄ia u bikiaru kua ka urimu ka tumimu ben goo kun ȳaku d̄ianu dimɔ.

⁶⁶ Tɔn be kpuron geeru ta s̄awa tɔmbu nɔrɔbun suba weeru ka yiru ka gooba wunɔbu ka wata (42.360) ⁶⁷ ben sɔm kowobu baasi. Ben sɔm kowo ben geeru wee, tɔmbu nɔrɔbun suba nɔɔba yiru ka gooba wunɔbu ka tena ka nɔɔba yiru (7.337). Be s̄ɔɔ, wom kowobu goobu ka weeru ka nɔɔbu (245) ba w̄a tɔn durɔbu ka tɔn kurɔbu. Ben dumin geera s̄awa nata ka wunaa teeru ka wɔkura nɔɔbu ka tia (736) ka sere birakɔsu goobu ka weeru ka

nəʊbu (245) * 68 ka yooyoosu nēru ka tēna ka nəʊbu (435) ka sere ketekunu nəʊbun suba nəʊba tia ka nata ka wunaa teeru (6.720). 69 Yenu yērobu dabina ba kēnu kua bana yen sō. Wee ye tem men kparo u maa wē bana yen sō. U wuran gobi nəʊbu (1.000) wē ka gbēenu weeraakuru ni ba koo ka yaa yem yēka ka yāku kowobun takoba nēra wunəbu ka tēna (530). 70 Yenu yēro ben kēe ni ba kua nu sāawa wuran gobi nəʊbun suba yendu (20.000) ka sii geesu kilo nəʊbu ka wunəbu (1.100). 71 Tən be ba tie ba maa wuran gobi nəʊbun suba yendu (20.000) wē ka sii geesu kilo nəʊbu (1.000) ka sere yāku kowobun takoba wata ka nəʊba yiru.

72 Yāku kowobu ka Lefiba ka gbāra kənnə kōsobu ka wom kowobu ka Netiniba ka sere Isireli be ba tie ben baawure u wurawa win wuu.

Esidarasi u woodan tireru gara

batuma sə

Wōn suru nəʊba yirusen tō gbiikiru sə, Isireliba kpuro ba wāa ben wus.

8

1-2 Suru nəʊba yirusen tō gbiikii te sə, yera Isireliba kpuro ba nə tia kua ba menna Yerusalemuə gbārarun kənnəwə ge ba sokumə Nim kənnə. Ma ba Esidarasi wi u sāa wooda yēro kana u ka tireru na mi ba wooda yorua ye Yinni Gusunə u Məwisi wē be, Isireliban sō. Ma Esidarasi u ka tire te na tən ben wuswaa tən kurəbu ka tən durəbu ka bibu be ba koo kpī bu tubu ye ba gerumə gesi.

* 7:67 (245) - Esidarasin tireru sə, 2:66, ba nē, ba dumi 736 ka birakəsə 245 m. Adama Nēemin tireru sə, ba n ye yorua.

³ Ma u bu tire te gariamɛ saa bururun di sere ka sɔɔ wii wɔllɔ batuma ye ya wãa kɔnnɔwɔ ge ba sokumɔ Nim kɔnnɔ. Ma be kpuro ba nùn swaa daki.

⁴ N deema ba turaru garu kua ka dãa. Miya Esidarasi u yɔɔwa u yɔra u ka tire te garimɔ. Ma gabu ba yɔ win nɔm geuɔ. Bera Matitia ka Sema ka Anaya ka Uri ka Hilikiya ka Maseya. Gaba maa wãa win nɔm dward, bera Pedaya ka Mikaeli ka Maakiya ka Hasumu ka Hasabadana ka Sakari ka Mɛsulamu. ⁵ Tɔmbu kpuro ba nùn waamɔ. Domi u yɔwa u bu gunum kere. Sanam mɛ u tire te wukia tɔn ben nɔni biru, yera ba seewa ba yɔra. ⁶ Yera u Gusunɔ Yinni boko siara. Ma be kpuro ba nɔma yiiya ba nɛɛ, ami, ami! Ma ba kpuna temɔ ba Gusunɔ sãwa. ⁷ Ye ba seewa tem di, saa yera Lefi beni, Yosue ka Bani ka Serebia ka Yamini ka Akubu ka Sabetai ka Hodiya ka Maseya ka Kelita ka Asaria ka Yosabadi ka Hananu ka Pelaya, ba bu wooda ye tubusiamɔ. ⁸ Lefi be, ba wooda ye garimɔwa sãa sãa ma ba ye tubusiamɔ nge mɛ ya koo ka tɔmbu yeeri.

⁹ Sanam mɛ tɔn be, ba tire ten gari nɔɔmɔ, ba sumɔwa. Adama Nɛɛmi ben kparo ka Esidarasi wi u sãa yãku kowo ka wooda yɛro ka Lefi be ba wooda ye tubusiamɔ mi, ba bu sɔɔwa ba nɛɛ, sa tɔɔ teni yiwa su ka Gusunɔ besen Yinni sã. Yen sɔ, i ku nuki sankira i n sumɔ.

¹⁰ I gɔsiro beɛn yenusɔ kpa i dĩa geenu di kpa i tam durom nɔ. Kpa i ka be ba n̄ dīanu sɔɔru kue beɛginu bɔnu ko. Domi sa tɔɔ teni yiwa su ka besen Yinni sã. I ku nuki sankira. Nuku doo bi Yinni Gusunɔ u koo beɛ wɛ bu koo beɛ dam kɛ.

¹¹ Lefi be, ba maa bu nukuru yemiasia ba nɛɛ, i sinɔ sɛɛ. Sa tɔɔ teni yiwa su ka Yinni Gusunɔ sã. I ku nuki sankira.

¹² Saa yera be kpuro ba gɔsira ba da ben yenusɔ ba di ba nɔra, ba ka be ba n̄ dīanu mɔ beginu bɔnu kua. Ma ba

nuku doo bakabu kua. Domi tire te ba gara mi, ten gari bu yeeri.

Kunun t̄ɔ̄ bakaru

¹³ Yen sisiru, yenu yērobu kpuro ka yāku kowobu ka Lefiba ba menna Esidarasin mi, wi u sāa wooda yēro u ka bu wooda ye tubusia. ¹⁴ Yera ba wa wooda yen gaa s̄ɔ̄ ye Yinni Gusun̄ɔ̄ u M̄ɔ̄wisi wē mi, ya nεε, Isireliba ba ko n da n wāawa kunu s̄ɔ̄ bà n Kunun t̄ɔ̄ bakaru m̄ɔ̄ suru n̄ɔ̄ba yiruse s̄ɔ̄. ¹⁵ Kpa bu kp̄ara wuu baagere kpuro s̄ɔ̄ ka Yerusalem̄ɔ̄ bu nεε, t̄ɔ̄mbu bu doo guun̄ɔ̄ bu olifi ye ba duura ka ye ba ñ duuren wurusu kasuma ka d̄āa wuru bakasu ka sere maa kpakpa wurusu bu ka kunu ko nge mε ya yorua wooda ye s̄ɔ̄.

¹⁶ Yera t̄ɔ̄n be, ba da ba d̄āa wuru si kasuma ba ka kuu ni gira, gabu ben dii t̄εeran w̄oll̄ɔ̄, gabu ben yenu yaarāɔ̄, gabu Yinni Gusun̄ɔ̄n sāa yerun yaarāɔ̄, gabu k̄ɔ̄nn̄ɔ̄w̄ɔ̄ ge ba ra soku Nim k̄ɔ̄nn̄ɔ̄, gabu maa k̄ɔ̄nn̄ɔ̄w̄ɔ̄ ge ba m̄ɔ̄ Efaraimu. ¹⁷ T̄ɔ̄n be ba w̄ɔ̄ma yorun di mi kpuro, ba kunu girawa. Ma ba sina mi. Yen d̄ɔ̄ma te, ba nuku doo bakabu kua. Domi Isireliba ba ñ t̄ɔ̄ baka te koore nge mε, saa m̄in di Yosue Nunin bii u gu. ¹⁸ Ba ra wooda yen wiru garu gariwa t̄ɔ̄ baka ten t̄ɔ̄ baatere sere ta ka kpa. Ba tu diwa s̄ɔ̄ n̄ɔ̄ba yiru. N̄ɔ̄ba itase ma ba menna siki siki ba ka tu wiru go nge mε wooda ya gerua.

Isireliba

ba ben durum tuuba kua

9

¹ Suru n̄ɔ̄ba yiruse, yen s̄ɔ̄ yenda n̄n̄ese s̄ɔ̄ra Isireliba kpuro ba menna bu ka n̄ɔ̄ b̄ake. Ma ba saaki deewa ba tii tua wisi wir̄ɔ̄ nuku sankirarun s̄ɔ̄. ² Be ba sāa Yuuba gesi, ba tii w̄ia t̄ɔ̄n tukobun suunu s̄ɔ̄n di ba na ba ben durum ka ben sikadobagia tuuba kua. ³ Yen biru, ba bu

Yinni Gusunɔn gari garia kɔba itan saka ba yɔ ba swaa daki. Ma ba yiira wi, ben Yinnin wuswaaɔ ba suuru kana sere kɔba ita maa.

⁴ Yera Yosue ka Bani ka Kadimiɛli ka Sebania ka Buni ka Serebia ka Bani goo ka Kenani ba yɔɔwa tura ten mi. Ma ba nɔɔgiru sua Gusunɔ ben Yinnin mi gia ba somiru kana.

⁵ Yera Lefi beni, Yosue ka Kadimiɛli ka Bani ka Asabinia ka Serebia ka Hodiya ka Sebania ka Petaya ba nɛɛ, i seewo i Gusunɔ besɛn Yinni siara sere ka baadommaɔ.

Baawure u nùn siaro win yīsi bɛɛɛgirun sɔ, baa mɛ i ñ gari yɛ yi i ko i ka nùn siara.

Kana te ba kua

⁶ Ma Isireliba ba kana teni kua ba nɛɛ,

Yinni, wunɛ turowa a sãa Gusunɔ.

Wuna a wɔllu kua ta kpã.

Wuna a maa kperi kua too.

Wuna a tem taka kua ka ye ya wãa mɛ sɔɔ.

Wuna a nim wɔku kua ka ye ya wãa ge sɔɔ.

Wuna a hunde koni kpuro wãaru wɛ.

Ma kperi ka suru ka sɔɔ,

ye kpuro ya nun bɛɛɛ wɛɛmɔ.

⁷ Yinni Gusunɔ, wuna a Aburamu gɔsa.

Ma a dera u seewa Urin di, Kaladen temɔ.

Yen biru, ma a nùn yīsi kpaaru kã Aburahamu.

⁸ A wa ma u sãa naanɛgii,

ma a ka nùn arukawani bɔkua a nɛɛ,

kaa nùn tem mɛ wɛ mɛ sɔɔ Kananiba

ka Hɛtiba ka Amɔreba ka Feresiba

ka Yebusiba ka Girigasiba ba wãa,

kpa win bibun bweseru tu sina mi.

Mɛya a maa wunen arukawani ye yibia.

Domi a sãawa naanɛgii.

⁹ Sanam mɛ besɛn baababa ba wãa Egibitiɔ,

a ben nɔni swãaru wa.

Ba nun somiru kana,

ma a ben wuri nua nim wɔ̄ku ge ba m̀ Naa yariɔ.

¹⁰ A yɛ̄ nge mɛ Egibitigibu ba bɛsɛn baababa dam dɔre ka nuku kɔ̄suru.

Ma a sɔm maamaakiginu kua a ka ben sunɔ
ka win sina asakpɔbu ka win tɔmbu kpuro seesi.

Ma a yĩsiru yara sere ka gisɔn gisɔ.

¹¹ A dera nim mu burana bɛsɛn baaba ben wuswaaɔ.

Ma ba tɔbura tem gbebum sɔɔ.

Adama Egibitigii be ba bu naa gire,

a bu sure nim bwerɔ.

Ma ba numa nge kpee te ba kare nim sɔɔ.

¹² Sɔ̄ɔ sɔ̄ɔ, guru wii wurora a ra ka wunen tɔn be kpare.

Wɔ̄kuru maa, kpa ta n ka dɔ̄ɔ yari bakaru weene,

ta n bu yam bururasie swaa sɔɔ.

¹³ A sarama saa wɔ̄llun di,

ma a ka bu gari kua Sinain guurɔ.

A bu wooda gea ka sɔ̄ɔsi geenu wɛ̄.

¹⁴ A dera wunen sɔm kowo Mɔwisi u bu tɔ̄ɔ wɛ̄rarugiru wɛ̄

te ta sã nenem wunen sɔ̄.

Ma a dera u bu wooda ye ya tie sɔ̄ɔsi.

¹⁵ A bu dīanu wɛ̄ema saa wɔ̄llun di

sanam mɛ gɔ̄ɔra bu m̀.

Ma a dera nim mu yara kpee baan di

sanam mɛ nim nɔru ga bu m̀.

Ma a nɛɛ, bu doo bu tem mɛ mwa

mɛ̄n nɔ̄ mwɛ̄ru a bu kua ka b̄ri.

¹⁶ Adama bɛsɛn baaba be, ba tii sua ba nun seesi.

Ba ñ wunen woodaba mem nɔ̄wɛ̄.

¹⁷ Ba swaa taaya

ba wunen sɔm maamaakigii ni duari

ni a bu kua.

Ma ba nun seesi ba tii kparo kua

bu ka wura mi ba raa yoru di.

Adama ka mɛ, a ñ bu deri.

Domi a sãawa Yinni

wi u ra tɔnu suuru kue.
 A wɔnwɔndu ka durom mɔ.
 Wunen mɔru ku ra fuuku se.
 Wunen kīru ta ñ kpeemɔ sere ka baadommaɔ.

¹⁸ Ka mε kpuro, ba tii būu wuraguu kua.

Ma ba nɔɔgiru sua ba nεε,

gera ga sãa ben yinni

wi u bu yarama Egibitin di.

Nge mεya ba kua ba ka nun wɔnwa.

¹⁹ Adama wunen kīi bakarun sɔ,

a ñ bu deri gbaburɔ.

Guru wii wuro te ta bu swaa gbiye mi,

wɔkuru ka sɔɔ sɔɔ, ta ñ bu deri.

²⁰ Wunen kīrun saabu,

a bu wunen Hunde wε

ba n ka bwisi mɔ.

Baadomma a ra bu dīanu wε

ni ba ra soku manna bu di,

kpa a bu nim wε bu nɔ.

²¹ A bu nɔɔri gbaburɔ wɔɔ weeru,

ba ñ gāanu biare,

ben yānu kun gεεkirare,

ben naasu kun maa mɔsire.

²² A bu bwese tukunu ka nin sinambu nɔmu sɔndia

ka be ba ka bu sikerenen tem.

Mεya Hεsibonin tem mi Sihoni u bandu dii

ka Basanin tem mi Ogu u bandu dii.

²³ A dera ba bibu mara ba dabia nge kperi.

Ma a dera ba dua Kananin temɔ

mε a ben baababa nɔɔ mwεeru kua.

²⁴ Ma ba Kananiba kamia

ba bu taare ba ben tem mε mwa.

Ma ba bera min sinambu ka min bwesenu kpuro kua nge

mε ba kī.

²⁵ Ba wuu gbārarugisu mwεera ka mi tem gem wāa,

ka yenu si su dukia mɔ, ka dɔkɔba ka resem gbaanu,

ka olifiba ka dāa dabi dabinu n̄n marum ba ra di.
 Yinni Gusunə, wunen k̄run saabuwa
 ba ka di ba deba ba b̄ria.
 Ma ba wāa doo n̄oru s̄ə.

²⁶ Adama ka mɛ, ba n̄ nun mɛm n̄owɛ.
 Ba nun seesiwa, ba wunen woodaba biru kisi.
 Ma ba wunen s̄əm̄əbu go go
 be ba bu kir̄ə kua bu ka ḡru ḡsia
 bu ben daa k̄sa deri kpa bu wurama wunen mi.
 Adama ba ben daa k̄sa sosiwa.

²⁷ Saa yera a bu yiberɛba n̄mu s̄əndia,
 ma ba bu dam d̄re.
 Adama ben n̄ni swāaru s̄ə, ba nun n̄əḡiru sue.
 Ma a ben n̄ə nua saa w̄llun di.
 A bu t̄mbu seeya
 bu ka bu w̄ra saa yiberɛ ben n̄man di
 wunen k̄i bakarun s̄.

²⁸ Adama ye ba wāa b̄ri ȳndu s̄ə,
 ba maa w̄ri ben durum s̄ə.
 Ma a bu biru kisi,
 a bu yiberɛba n̄mu s̄əndia.
 Yera ba maa k̄pam n̄əḡiru sua
 ba nun somiru kana.
 Ma a ben n̄ə nua w̄llun di,
 a bu w̄ra n̄n dabinu wunen k̄run saabu.

²⁹ Yen biru, a bu kir̄ə kua
 bu wunen woodaba mɛm n̄əwa.
 Adama ba tii sua ba n̄ ye mɛm n̄owɛ,
 baa mɛ yera ya ra t̄nu wāaru w̄
 wi u ye mɛm n̄əwa.
 Ba swaa taayawa ba ye yina mam mam.

³⁰ A ka bu temana w̄ə dabinu.
 A wunen s̄əm̄əbu wunen Hunde w̄
 ba n ka bu kir̄ə m̄.
 Adama ba n̄ swaa daki.

Ma a bu bwese tukunu n̄mu beria.
³¹ Adama wunen k̄i bakarun s̄,

a ñ bu go, a ñ maa bu deri,
domi a s̄awa Yinni w̄onw̄ondugii ka duromgii.

³² Gusun̄o besen Yinni, a kp̄ã, a maa dam m̄o.

Wuna a durom bakam m̄o.

Ma a wunen arukawani neni ye a ka sun b̄okua.

A besen wahala m̄erio ye sa m̄ò

bese ka besen sinambu ka ben sina asakp̄obu

ka wunen s̄om̄obu ka besen ȳãku kowobu

saa Asirin sinambun waatin di sere n ka gis̄o girari.

³³ A s̄awa naanegii.

A maa kuawa dee dee ḡã ni nu sun deema s̄o.

Adama bese, sa kuawa naane sarirugibu.

³⁴ Besen sinambu ka ben sina asakp̄obu

ka besen ȳãku kowobu ka besen baababa

ba ñ wunen woodaba mem n̄ōw̄e.

Ba wunen kir̄oba atafiiru kuawa.

³⁵ Ba ñ nun s̄awa.

Ba ñ maa ben daa k̄õsa deri,

baa me a bu tem bakam w̄ẽ me mu gea s̄ã,

ba kua men sinambu.

Ma a bu n̄ōri ba w̄ã doo n̄ōru s̄o.

³⁶ Yen s̄õ, bese wee sa yoru dim̄o gis̄o

tem me a bu w̄ẽ s̄o

bu ka men d̄ã geenu di.

³⁷ D̄ã gee ni, nu kua sinam be ba sun yoru diisiam̄oginu.

Ba sun m̄o bese ka besen yaa sabenu.

Ba ka sun m̄ò nge me ba k̄ĩ besen durum s̄õ.

Ma sa w̄ã nuku sankira bakanu s̄o.

Isireliba ba n̄ō mw̄eru kua

bu wooda mem n̄ōwa

10

¹ Yeniba kpuron sɔna bɛsɛ Isireliba sa nɔɔ mwɛɛru kua sa yorua. Bɛsɛn wirugibu ka Lefiba ka yǎku kowobu ba bɛsɛn nɔɔ mwɛɛ ten tireru nɔma dokewa.

² Be ba tire te nɔma doke, bera bɛsɛn kparo Nɛɛmi, Hakalian bii, ³ ka Sedesiasi ka Seraya ka Asaria ka Yeremi ⁴ ka Pasuri ka Amaria ka Maakiya ⁵ ka Hatusi ka Sebania ka Maluku ⁶ ka Harimu ka Mɛrɛmɔtu ka Abudiasi ⁷ ka Danieli ka Ginetoni ka Baruku ⁸ ka Mɛsulamu ka Abia ka Miyamini ⁹ ka Maasia ka Biligai ka Semaya. Be kpuro ba sǎawa yǎku kowobu.

¹⁰ Be ba sǎa Lefiba, bera Yosue, Asanian bii ka Binui, Henadadin bii ka Kadimieli ¹¹ ka ben mero bisibu Sebania ka Hodiya ka Kelita ka Pelaya ka Hanani ¹² ka Misee ka Rehɔbu ka Hasabia ¹³ ka Sakuri ka Serebia ka Sebania ¹⁴ ka Hodiya ka Bani ka Beninu.

¹⁵ Be ba maa sǎa wirugibu beya Pareɔsi ka Pakati Mɔabu ka Elamu ka Satu ka Bani ¹⁶ ka Buni ka Asigadi ka Bebai ¹⁷ ka Adoniya ka Bigifai ka Adini ¹⁸ ka Ateɛ ka Esekiasi ka Asuri ¹⁹ ka Hodiya ka Hasumu ka Besai ²⁰ ka Harifu ka Anatɔtu ka Nebai ²¹ ka Magipiasi ka Mɛsulamu ka Hesiri ²² ka Mɛsesabeli ka Sadɔku ka Yadua ²³ ka Pelatia ka Hananu ka Anaya ²⁴ ka Hosee ka Hanania ka Hasubu ²⁵ ka Halosesi ka Pilika ka Sobeki ²⁶ ka Rehumu ka Hasabuna ka Maaseya ²⁷ ka Akiya ka Hananu ka Anani ²⁸ ka Maluku ka Arimu ka Baana.

²⁹ Tɔn be ba tie, yǎku kowobu ka Lefiba ka sǎa yerun kɔnnɔn kɔsobu ka wom kowobu ka Nɛtiniba ka sere be ba ka tii wurama tɔn tukobun min di ba Yinni Gusunɔn woodaba mem nɔɔwe ka ben kurɔbu ka bibu, be ba gesi bwisi ka yɛru mɔ, ³⁰ be kpuro ba ka ben mero bisibu nɔɔ tia kua be ba tɔn giroru bo. Ba nɔɔ mwɛɛru kua ka bɔri ba nɛɛ, ba koo Yinni Gusunɔn wooda mem nɔɔwa ye u bu wɛ saa Mɔwisin min di kpa ba n ka yi sɔmburu mɔ.

³¹ Ba nɛɛ, ba ñ maa ben bii wɔndiaba tɔn tukobu wɛɛmɔ bu sua kurɔbu. Mɛya ben aluwaasiba ba ñ maa tɔn tukobun bii wɔndiaba suamɔ kurɔbu. ³² Mɛya ba ñ maa gāanu dwemɔ tɔɔ wɛrarugiru ka tɔɔ bakanun saa sɔɔ tɔn tukobu bā n ka kiaru na. Ba koo maa tɔmbu yoru kara wɔɔ nɔɔba yiruse sɔɔ kpa ba kun gāanu kɔsie. ³³ Mɛya ba tii wooda yiiya bu kɛnu wɛ sii geesun gobi garamu nɛ wɔɔ ka wɔɔ bu ka Gusunɔ ben Yinnin sāa yerun sɔmburu ko. ³⁴ Kɛɛ ni, nu ko n sāawa ni ba koo ka pɛɛ dwe Yinni Gusunɔn yāku ninin sɔ. Niya, yāku dɔɔ mwaararuginu ka yāku ni ba ra ko tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ ka yāku ni ba ra ko tɔɔ baatere ka ni ba ra ko suru kpao ù n yara ka yākununu ganu ka sere torarun yākununu. Kɛɛ niya nu koo maa somi bu ka sāa yerun sɔma baayere ko. ³⁵ Yāku kowobu ka Lefiba ka Isireliba besɛ kpurowa sa tɛtɛ toba su ka wa dāa ye sa ko n da ka nɛ wɔɔ baagere yākunun sɔ Gusunɔ besen Yinnin sāa yerɔ yen saa yà n tunuma. Dāa yera ba ko n da ka yāku dɔɔ sɔre yāku yeru wɔllɔ nge mɛ ba gerua woodan tireru sɔɔ. ³⁶ Mɛya sa Gusunɔ nɔɔ mwɛɛru kua sa nɛɛ, sa ko n da ka besen gberun dīa gbiikinu ka besen dāa marum gbiikum be ba sɔmburu mɔ yāku yerɔ naawɛ Yinni Gusunɔn sāa yerɔ ³⁷ ka besen bii gbiikobu ka sere maa besen yaa sabenun bii gbiikinu nge mɛ ba yorua woodan tireru sɔɔ. ³⁸ Mɛya sa ko maa ka bu besen som kpam ka besen dāa marum gbiikum ka besen tam kpam ka besen gum kpam naawa. Sa maa nɔɔ mwɛɛru kua sa nɛɛ, sa ko wɔkuru baateren wɔllɔ tia wɛ besen gbean dīanu sɔɔ. Lefiban tiiwa ba koo ye mwɛɛri wusu kpuron di tem mɛ sɔɔ sa gbea mɔ. ³⁹ Yāku kowo wi u sāa Aronin bweseru wiya u koo Lefiba yɔsiri sanam mɛ ba koo wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia ye mwa. Kpa Lefi ben tii bu maa ka ye ba mwa min wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia na Gusunɔ ben Yinnin sāa yerɔ diru mi ba ra arumani bere.

⁴⁰ Isireliba ka Lefiba ba koo ka ben kēnu nawa mi ba ra yākunun dendi yānu bere Yinni Gusunən sāa yerə ka sere mi yāku kowobu ka sāa yerun kāsobu ka wom kowobu ba ra səmburu ko. Kēe niya alikama ka tam kpam ka gum.

Nge mēya sa ñ maa ka Yinni Gusunən sāa yeru derimə.

Yuu be ba wurama

ba sina Yerusalemuə

11

¹ Isireliban wirugiba da ba sina Yerusalemuə. Ma ba tətə toba bu ka tən tia tia wuna Isireli be ba tien wəkuru baateren wəllə. Bera ba koo sina Yerusalemu wuu dəerə ge səə, kpa nəəba nne be ba tie bu da wuu si su tien mi.

² Be ba gōru doke ka kīru bu ka sina Yerusalemu mi, tōmba bu domaru kua.

³ Isireliban berin wirugibu ba da ba sina Yerusalemuə ma Isireli be ba tie ka yāku kowobu ka Lefiba ka Netiniba ka sere Saloməən səm kowobun bibu ba da ba sina Yudan temə ben wusə. ⁴⁻⁵ Yudaba ka Benyamēeba gaba ba sina Yerusalemuə.

Be ba sāa Yudaba bera Ataya ka Maaseya, Osiasin bii. Ataya u sāawa Sakarin debubu. Win sikadobara Sakari ka Amaria ka Sefatia ka Mahalalēeli ka Peresi. Maaseya u maa sāawa Barukun bii. Win sikadobara Kolohose ka Hasaya ka Adaya ka Yoyaribu ka Sakari ka Siloni. ⁶ Peresin sikadominu be ba sina Yerusalemuə ben geera sāawa tōmbu nēru ka wata ka nəəba ita (468). Ba sāawa tabu durə wərugəba.

⁷⁻⁸ Benyamēe be ba sina Yerusalemuə, bera Salu ka Gabai ka Salai. Salu u sāawa Məsulamun bii, Yoedin debubu. Win sikadobara Pedaya ka Kolaya ka Maaseya ka Itieli ka Esai. Be ba sāa Benyamēen bweseru ba ka sina Yerusalemuə ben geera sāawa tōmbu nene ka wunaa

teeru ka nɔɔba ita (928). ⁹ Yoeli Sikirin biiwa u sãa ben kparo. Ma Yuda Senuan bii u maa sãa ben wirugii yiruse.

¹⁰ Yãku kowo be ba maa sina Yerusalemuɔ bera Yedaya, Yoyaribun bii ka Yakini, ¹¹⁻¹⁴ ka Seraya, Hilikiyan bii, Mesulamun debubu, Sadaku ka Merayatu ka Akitubu wi u raa sãa yãku kowo tɔnweron sikadobu, ka sere tumbu wene ka yenda yiru (822) be ba ra n sãmburu mɔ Yinni Gusunɔn sãa yerɔ, ka Adaya Yerohamun bii, Pelatian debubu, Amusi ka Sakari ka Pasuri ka Maakiyan sikadobu, ka sere tumbu goobu ka weeru ka yiru (242), be kpuro yenu yẽrobu, ka Amasai, Asarelin bii, Akusain debubu, Mesilemɔtu ka Imerin sikadobu, ka tabu durɔ wɔrugɔba wunaa teeru ka nɔɔba ita (128). Sabudielɔ Gedolimun biiwa u sãa ben wirugii.

¹⁵ Lefi be ba maa da Yerusalemuɔ, bera Semaya, Hasubun bii, Asirikamun debubu, Hasabia ka Bunin sikadobu, ¹⁶ ka Sabetai ka Yosabadi be ba sãa sãmbu te ba ra ko yaaraɔn guro gurobu, ¹⁷ ka Matania, Miseen bii, Sabudin debubu, Asafun sikadobu, wi u ra womu gbi bã n Gusunɔ siaramɔ kanarun saa, ka win wɔnɔ turo Bakibukia wi u ra nùn somi, ka Abuda, Samuan bii, Galalin debubu, Yedutum sikadobu. ¹⁸ Lefi be ba wãa Yerusalemuɔ kpuro ben geera sãawa tumbu goobu ka wene ka nne (284).

¹⁹ Be ba ra sãa yerun kɔnnɔ kɔsu, bera Akubu ka Talumɔɔ ka wigibu. Be kpuron geera sãawa wunaa wata ka wɔkura yiru (172).

²⁰ Isireli be ba tie, ka yãku kowobu ka Lefiba ba da ba sinawa Yudan wusu kpuro sɔɔ, ben baawure u wãa win temɔ. ²¹ Netiniba ba da ba sinawa gungunɔ. Ben wirugiba Sisa ka Gisipa.

²² Lefiban wirugii wi u sina Yerusalemuɔ win yĩsira Usi, Banin bii, Hasabian debubu. Win sikadobara Matania ka Misee, Asafun bweseru sɔɔ. Asafun bwese te, ta sãawa te ta ra womu ko Yinni Gusunɔn sãa yerɔ. ²³ Sina boko

u wom kowo be wooda yiiya ye ba koo swīi ka sere maa sōma ye ba ko n da ko tōō baatere.

²⁴ Petaya, Mesesabelin bii, Serakin debubu, Yudan sikadobu, wiya u sāa Isireliban sōmō Peesiban sina bokon mi.

Yuu be ba wāa wuu si su tie sōō

²⁵ Yudaba ba da ba sina wuu sini ka sin baru kpaanu sōō. Wuu siya Kiriati Ariba ka yen baru kpaanu ka Diboni ka yen baru kpaanu ka Yokaseeli ka yen baru kpaanu ²⁶ ka Yesua ka Mōlada ka Bēti Paleti ²⁷ ka Hasaa Suali ka Beri Seba ka yen baru kpaanu ²⁸ ka Sikilagi ka Mēkōna ka yen baru kpaanu ²⁹ ka Eni Rimōō ka Sorea ka Yaamuti ³⁰ ka Sanōa ka Adulamu ka yen baru kpaanu ka Lakisi ka yen baru kpaanu ka Aseka ka yen baru kpaanu. Ba sinawa Beri Seban di n ka da Hinōmun wōwāō.

³¹ Benyamēeba ba da ba sinawa Geban di n ka da Mikimasio ka Ayaō ka Betelio ka yen baru kpaanō ³² ka Anatōtuō ka Nōbuō ka Hananiaō ³³ ka Hasorio ka Ramaō ka Gitaimuō ³⁴ ka Hadidio ka Seboimuō ka Nēbalatio ³⁵ ka Loduō ka Onōō ye ba maa sōkumō nōman sōm kowobun wōwā.

³⁶ Lefiba sōō, be ba wāa Yudaō, ben gaba seewa ba wura Benyamēeban temō.

Lefiba ka yāku kowobun yīsa

12

¹ Yāku kowobu ka Lefi be ba Sorobabeli Salatielin bii ka Yosue swīima ba ka na Yerusalemuō, bera Seraya ka Yeremi ka Esidarasi ² ka Amaria ka Maluku ka Hatusi ³ ka Sekania ka Rehumu ka Mēremōtu ⁴ ka Ido ka Ginētoi ka Abia ⁵ ka Miyamini ka Maadia ka Biliga ⁶ ka Semaya ka Yoyaribu ka Yedaya ⁷ ka Salu ka Amōku ka Hilikiya ka Yedaya. Bera ba sāa yāku kowobu ka be ba bu somimōn wirugibu Yosuen waati. ⁸ Be ba sāa Lefiba, bera Yosue

ka Binui ka Kadimieli ka Serebia ka Yuda ka Matania. Matania wi, ka win tɔmba ba ra siarabun womusu ko. ⁹ Bakibukia ka Uniwa ba ra sɔmburu ko ben mero bisibu Lefi ben bɔkuɔ.

¹⁰ Yosuewa u Yoyakimu mara. Ma Yoyakimu u seewa u Eliasibu mara. Ma Eliasibu u seewa u Yoyada mara. ¹¹ Yoyada u maa seewa u Yonatam mara. Ma Yonatam u seewa u Yadua mara.

¹² Be ba s̄a ȳaku kowobu Yoyakimun waati ye s̄o, ba ka s̄a yenu ȳrobu, bera Mɛraya, Serayan bweseru s̄o ka Hanania, Yeremin bweseru s̄o, ¹³ ka Mɛsulamu, Ɛsidasin bweseru s̄o, ka Yokanani, Amarian bweseru s̄o, ¹⁴ ka Yonatam, Mɛlukin bweseru s̄o, ka Yosɛfu, Sebanian bweseru s̄o, ¹⁵ ka Adina, Harimun bweseru s̄o, ka Hɛlikai, Mɛrayɔtun bweseru s̄o, ¹⁶ ka Sakari, Idon bweseru s̄o, ka Mɛsulamu, Ginɛtonin bweseru s̄o, ¹⁷ ka Sikiri, Abian bweseru s̄o, ka Pilitai, Minyamini ka Mɔadian bweseru s̄o, ¹⁸ ka Samua, Biligan bweseru s̄o, ka Yonatam, Semayan bweseru s̄o, ¹⁹ ka Matinai, Yoyaribun bweseru s̄o, ka Usi, Yedayan bweseru s̄o, ²⁰ ka Kalai, Salain bweseru s̄o, ka Ebɛɛ, Amɔkun bweseru s̄o, ²¹ ka Hasabia, Hilikiyan bweseru s̄o, ka Nɛtanɛeli, Yedayan bweseru s̄o.

²² Tɔn bɛn waati s̄o ba Lefi be ba s̄a yenu ȳrobu ka ȳaku kowobun ȳsa yorua tireru s̄o n ka da Darusi Pɛsiban sina bokon bandun waati s̄o, bera Eliasibu ka Yoyada ka Yokanani ka Yadua.

²³ Adama ba Lefi be ba s̄a yenu ȳrobun ȳsa yorua yerukobun garin tireru s̄o sere Yokanani, Eliasibun biin waati s̄o tɔna.

²⁴ Lefiban yenu ȳro beni, Hasabia ka Serebia ka Yosue, Kadimielin bii, bera ba ra womusu ko bu ka Gusunɔ siara kpa Lefi be ba tie ba n wuramɔ nge mɛ Dafidi Gusunɔn sɔm kowo u gerua.

²⁵ Be ba maa sã sã yerun kɔnnɔn kɔsobu, bera Matania ka Bakibukia ka Abudiasi ka Mɛsulamu ka Talumɔ ka Akubu. ²⁶ Be kpurowa ba wã Yoyakimu, Yosuen bii, Yosadakin debubun waati sɔɔ. Beya ba maa wã Nɛemi wi u sã kparo ka Ɛsidasasi wi u sã yãku kowo ka tire yoron waati sɔɔ.

Ba Yerusalemun gbãra ten

wii goberun tɔɔ bakaru di

²⁷ Sanam mɛ ba Yerusalemun gbãra ten wii goberun tɔɔ bakaru dimɔ, ba da ba Lefiba mennama beri berikan di mi ba raa wã kpa bu ka tɔɔ te di nuku dobu sɔɔ ba n womusu mɔ ba n seketirenu ka mɔrɔkunu ka gɔɔgenu soomɔ. ²⁸⁻²⁹ Wom kowo be ba wã Yerusalemun baru kpaanɔ ka be ba wã Nɛtofaɔ ka Bɛti Giligaliɔ ka Geban baru kpaanɔ ka Asimafetiɔ ba mennama dɔma te, domi wom kowo be, ba tii yenusu kuawa Yerusalemun bɔkuɔ. ³⁰ Yãku kowobu ka Lefiba ba tii dɛerasia. Ma ba maa tɔmbu ka kɔnnɔsu ka gbãraru dɛerasia.

³¹ Nɛ, Nɛemi, na dera Yudaban wirugibu ba yɔɔwa gbãraru wɔllɔ ma ba wom kowobu bɔnu kua wuuru yiru. Bɔnu gbiikaa ya sã ya da nɔm geu gia gbãrarun kɔnnɔwɔ ge ba mɔ Kubanu. ³² Ma Hosee ka Yudaban wirugibun bɔnu ba wom kowo be swii biruɔ. ³³ Yen biruwa tɔn beni ba maa swii. Bera, Asaria ka Ɛsidasasi ka Mɛsulamu ³⁴ ka Yuda ka Benyameɛ ka Semaya ka Yereji ³⁵ ka yãku kowobun bii be ba kɔbi neni ka Sakari, Yonatan bii, Semayan debubu, Matania ka Misee ka Sakuri ka Asafun sikadobu, ³⁶ ka sere win tɔmbu Semaya ka Asareli ka Milalai ka Gilalai ka Mai ka Nɛtanɛeli ka Yuda ka Hanani. Tɔn be, ba mɔrɔkunu neni ni Dafidi Gusunɔn sɔm kowo u kua. Ma Ɛsidasasi tire yoro u bu swaa gbiye. ³⁷ Ye ba tunuma kɔnnɔwɔ ge ba mɔ Bwia, yera ba da Dafidin wuun yɔɔ yerɔ ma ba yɔɔwa gana yen wɔllɔ ba ka Dafidin sina

kpaaru tuke, ma ba da kɔnnɔwɔ ge ba mɔ Nim, sɔɔ yari yeru gia.

³⁸ Wom kowobun bɔnu yiruse ya maa sɔa ya da nɔm dwareu gia. Ma ne ka tɔn be ba tie sa bu swii biruɔ. Ma sa da ka wuu kɔsu yee te ba mɔ Pɛɛn dɔɔ sɔru yerun gɔarɔ sere ka gbɔra te ta yasun bera gia ³⁹ ka kɔnnɔ ge ba mɔ Efaraimuɔ ka kɔnnɔwɔ ge ba sokumu Tɔkɔ sere ka kɔnnɔwɔ ge ba mɔ Swɛɛ ka wuu kɔsu yee te ba mɔ Hananɛlin bɔkuɔ ka te ba mɔ Mɛan bɔkuɔ sere ka kɔnnɔwɔ ge ba mɔ Yɔanu. ⁴⁰ Ma wom kowo be kpuro ba da ba yɔra Yinni Gusunɔn sɔa yerɔ. Ma nen tii na yɔra mi ka siri kowo be ba man swii ⁴¹ ka yɔku kowo beni, Eliakimu ka Maaseya ka Minyamini ka Miseen ka Elionai ka Sakari ka Hanania be ba kɔbi soomɔ kpuro ⁴² ka sere maa Maaseya ka Semaya ka Eleasaa ka Usi ka Yokanani ka Maakiya ka Elamu ka Eseeɛ. Ma wom kowobu ba womusu mɔ. Yisirayawa u bu kpare.

⁴³ Yen tɔɔ te, tɔmba yɔku dabi dabinu kua ma ba nuku dobu kua. Domi Gusunɔ u bu nuku doo bakabu wɛ. Kurɔbu ka bibun tii ba nuku dobu kua ma Yerusalemun di nuku dobu kuuki yi nɔra n toma.

Ye n sɔa yɔku kowobu

ka Lefiban bɔnu

⁴⁴ Yen tɔɔ te, ba tɔmbu gɔsa bu ka dia kɔsu mi ba ra kɛnu ka dia gbiikinu yi ka sere tia tia ye ba ra Yinni Gusunɔ wɛ ben mɔrun wɔkuru baateren wɔllɔ. Ma ba tɔn be yiire bu dia ni mwɛeri wusun di ni ba koo yɔku kowobu ka Lefiba wɛ nge mɛ wooda ya gerua. Yudaba ba nuku dobu mɔ yɛn sɔ yɔku kowobu ka Lefiba ba wura ben sɔmburu sɔɔ, ⁴⁵ ba Yinni Gusunɔn sɔa yerun wooda mɛm nɔɔwamɛ ba tɔmbu dɛerasiamɔ. Mɛya wom kowobu ka sɔa yerun kɔnnɔn kɔsobu ba maa wooda ye kpuro mɛm nɔɔwamɛ nge mɛ Dafidi ka win bii Salomɔɔ ba gerua. ⁴⁶ Domi yellu

Dafidi ka Asafun waati wom kowoba wāawa be ba ra siarabun womusu ko Yinni Gusunɔn sɔ. ⁴⁷ Sorobabeli ka Nɛɛmin waati sɔɔ, Isireliba kpuro ba ra wom kowobu ka sãa yerun kɔnnɔn kɔsobu ka Lefiba ben dīanu wēwa tɔɔ baatere. Kpa Lefi be, bu maa Aronin bibun bweseru wē ye ya sãa begia.

Nɛɛmi u gāa dabinu kɔsa

13

¹ Saa ye sɔɔ, ba gara woodan tire te Mɔwisi u yorua sɔɔ Isireliba kpuron wuswaaɔ ma ba deema ba yorua ba nɛɛ, n ñ koorɔ Amɔniba ka Mɔabuba ba n wāa Gusunɔn tɔmbu Isireliban suunu sɔɔ. ² Domi Mɔabu be, ka Amɔni be, ba ñ Isireliba sennɔ de ka dīanu ka nim. Yen biru, ba maa Balamu sokusia u Isireliba bɔrusi kpa bu nùn gobi kɔsia. Adama Gusunɔ besen Yinni u bɔri yi gɔsia domaru. ³ Sanam mɛ ba woodan tire ten gari nua, yera be, Isireliba ba sɔbu kpuro wuna ben suunu sɔɔn di.

⁴ N deema ba raa yāku kowo Eliasibu gɔsa u ka Gusunɔ besen Yinnin sãa yerun dia ye ba gɔri gɔrin sɔmburu ko. Eliasibu wi, u sãawa Tobiyān dusi. ⁵ Yera u nùn dii bakaru gɔsia mi ba ra raa kēnu yi ka turare ka sãa yerun dendi yānu ka yāku kowobun dīa ni ba ra bu wē ka alikaman bɔnu tia ye ba mwa wɔkuru baateren wɔllɔ ka tam kpamgia ka gumgia ka dīa ni ba ra Lefiba ka wom kowobu ka kɔnnɔn kɔsobu wē.

⁶ Nɛ, Nɛɛmi na ñ wāa Yerusalemuɔ sanam mɛ ye kpuro ya koora. Domi saa ye sɔɔ, na gɔsirawa Babilonin sina boko Aatasesin mi. N deema saa ye, win bandun wɔɔ tɛna ka yiruse sɔɔra mi. ⁷ Wɔɔ gen kpeeru sɔɔ, sina boko u wura n gɔsirama Yerusalemuɔ. Ye na tunuma, yera na wa kɔsa ye Eliasibu u kua ye u ka Tobiya diru wē Yinni Gusunɔn sãa yerun yaaraɔ. ⁸ Ma na wa ya ñ wā. Ma na Tobiyān yānu kpuro gura na yari tɔɔwɔ. ⁹ Ma na dera ba

dii te dɛɛrasia. Ma ba Yinni Gusunɔn sãa yerun dendi yãa ni kpuro wesia mi ka kɛɛ ni ka turare ye ba ra dɔɔ doke.

¹⁰ Na maa nua ma ba ku ra Lefiba ben bɔnu wɛ. Ma Lefi be, ka wom kowo be ba koo sãaru ko mi, ba sɔmburu deri, ben baawure u da u wãa win temɔ. ¹¹ Ma na siri kowobu taare wɛ na nɛɛ, mban sɔna ba dera ba Yinni Gusunɔn sãa yee te deri. Ma na wure na Lefiba ka wom kowo be menna, ma na bu wesia ben sɔma sɔɔ. ¹² Yera Yudaba ba ka ben alikaman bɔnu na ye ba wuna wɔkuru baateren wɔllɔ ka tamgia ka gumgia. ¹³ Ma na dii tɛn mi ba ra dĩa ni doke yãku kowo Selemia ka tire yoro Sadɔku ka Pedaya, Lefiban turo nɔmu sɔndia. Ma na bu Hananu, Sakurin bij, Matanian debubu nɔmu sɔndia u bu somi. Domi ba sãa naanɛgibu. Beya ba ko n da begibu dĩa ni bɔnu kue.

¹⁴ Gusunɔ nɛn Yinni, a de a n man yaaye nɛn ye na kua kpuron sɔ. A ku sɔmbu te duari te na kua ka naanɛ wunen sãa yee te ka ten woodaban sɔ.

¹⁵ Yen waati ye sɔɔ, na tɔmbu wa Yudan temɔ ba resɛm gamamɔ tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ, ma gaba doo bɔkunu duusiamɔ ma gaba ketɛkunu tam sɔbimɔ ka resɛm ka dĩa marum mɛ ba mɔ figie ka maa sɔmunu ganu ba ka naamɔ Yerusalemuɔ. Ma na bu kirɔ kua bu ku gãanu dɔra tɔɔ te.

¹⁶ Tirigii be ba maa wãa mi, ba ra ka swɛɛ ka kia dabinu nɛ bu Yudaba ka Yerusalemugibu dɔre sanam wɛraqim sɔɔ.

¹⁷ Ma na Yudan wirugibu taare wɛ. Na bu bikia na nɛɛ, mban sɔna ba kɔsa mɔ ba tɔɔ wɛrarugiru disi dokemɔ.

¹⁸ Nge meya besen sikadoba ba raa kua. Ma Gusunɔ u sun wahala dabinu surema wuu ge sɔɔ. Yera ba kɔ bu maa win mɔru seeya bu tɔɔ wɛrarugii te disi doke?

¹⁹ Ma na yiire bu Yerusalemun kɔnnɔsu kɛnɛ sanam mɛ sɔɔ u dua tɔɔ wɛrarugiru tu sere tore kpa bu ku su kɛnia ma n kun mɔ tɔɔ wɛrarugiru ta kpa. Ma na nɛn sɔm kowobu gabu yi yi kɔnnɔ sin mi bu ku ka de sɔmunu ganu nu du tɔɔ wɛrarugii te sɔɔ. ²⁰ Yera kia bwese bwesekan

dɔrobu ba kpuna wuun biruɔ nge nɔn yiru. ²¹ Ma na bu kirɔ kua na nɛɛ, mban sɔna ba kpuna wuun tɔwɔ gbāraran biruɔ. Na maa bu sɔwa na nɛɛ, bā n maa yen bweseru kua, kon bu nɔma doke.

Saa yen dɔma ten di, ba ñ maa naare tɔw wɛrarugiru sɔw. ²² Ma na Lefiba sɔwa na nɛɛ, bu tii dɛerasio kpa bu na bu Yerusalemun kɔnnɔsu kɔsu bu ka tɔw wɛrarugii te yi Yinni Gusunɔn sɔ.

Yinni Gusunɔ, yeniban sɔ, a de a n man yaaye. Kpa a man kɔsu wunen durom bakam sɔ.

²³ Waati ye sɔw, na Yuuba wa ba kurɔbu sua Asidɔduba ka Mɔabuba ka Amɔniban min di. ²⁴ Ma ben bibu gabu ba Asidɔdugibun barum gerumɔ. Ba ñ Yudan barum yɛ. Tɔn tuko baruma ba gerumɔ. ²⁵ Na bu taare wɛ, ma na bu bɔrusi. Na ben gabu so, ma na gabun seri wukura. Ma na nɛɛ, bu bɔruo Yinni Gusunɔn wuswaaɔ bu nɛɛ, ba ñ maa ben bii wɔndiaba tɔn tukobu kɛmɔ bu sua kurɔbu. Ba ñ maa derimɔ ben aluwaasiba bu tɔn tukobun bii wɔndiaba sua kurɔbu. ²⁶ Domi yera Salomɔw Isireliban sina boko u kua. Sunɔ ɔo sari wi u ka nùn weene handunia ye sɔw. Gusunɔ u nùn kɔ. Ma u nùn kua Isireliba kpuron sunɔ. Adama ka mɛ, kurɔ be ba sã bwese tukunu ba nùn sure durum sɔw. ²⁷ Yen sɔ, sa ñ maa kɔ su nɔ bu nɛɛ, bɛɛya i taare baka yenin bweseru kua i bwese tukunu sɔw kurɔbu sua, kpa i ko naane sariba Yinni Gusunɔn mi.

²⁸ Yoyadan bii turo, Eliasibu wi u sã yãku kowo tɔnweron debubu, wiya u sã Sambala Horonigiin biin durɔ. Yen sɔna na nùn gira nen min di.

²⁹ Yinni Gusunɔ, a ku bu duari. Domi ba wunen sã yeru disi doke. Ma ba ñ arukawani yibie ye yãku kowobu ka Lefiba ba ka nun bɔkua.

³⁰ Na dera ba ɔã tukunu kpuro wuna ben suunu sɔn di. Ma na yãku kowo be, ka Lefi ben baawure wesia win sɔmburu sɔw. Ma na dera ba wooda ye mem nɔwa ye ya

weenε be, yāku kowobu bu mem nōwa, ³¹ba maa yāku
dāa kasu yen saa sō ma ba ben dīa gbiikinu wē.

Gusunō nen Yinni, a de a n man yaaye yeniban sō.

Bibeli Gusunɔn Gari

The Holy Bible in the Baatonum language of Benin, also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEED/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-09-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 27 Sep 2019 from source files dated 26 Jun 2019

00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8